

K R O N I E K.

□ □ BOEKBESPREKING. □ □

JAC. VAN LOOY, Jaapje, Amsterdam, S. L. van Looy, 1917.

De Jaapje-fragmentjes, die weinige maanden na het begin van den oorlog in den Nieuwen Gids begonnen te verschijnen — en sindsdien de fleur en vreugde, de beweeglijke wimpel aan de stillere vlag, van iedere aflevering waren — zijn thans verzameld in een bundel. Jaapje was dood — dus kon Jaapje herleven! Zijn „einde” was heel onverwacht geweest, en ons allen wat rauw op het lijf gevallen. Waarom, Jacobus van Looy, moest Jaapje dood? Wat is dat plotseling voor een luim van u geweest; waarom niet verder van hem verteld? Hadt ge er plotseling genoeg van? Waarom? Wij volstrekt niet! Wij hadden veel méér willen hebben dan die één of twee jaar van zijn leven, wij hadden hem niet in de steek willen laten bij „negen en een verrel”, wij hadden hem een groote jongen willen zien worden, een jongen die in een vak gaat, bijv. zetttersmaatje wordt en, wat later nog, heuschelijk vrijt met een grooter Leentje of een ouder Marijtje Verkruisen (want de vrede was immers weer geteekend; zij „had zich voor Jaap bekeerd”). Was het, o Jacobus van Looy, omdat, of dóórdát, deschilder weer zoo machtig in u werd, zoo overheerschend, dat Jaapje plotseling opgeruimd moest worden, en enkel uw wonderlijk-mooie bloemen, die oude liefde van den „gast” uit „De Nachtactus” mochten blijven groeien en bloeien in uw wonderlijk rijk hoofd?

Of, o gij oolijke Van Looy, óf vergissen wij ons (en schrikt gij een weinig, nu gij dit hier leest), óf heeft Jaapje nog wel degelijk „den dag gehaald”, is hij weer beter geworden, als door een wonder — het wonder is u zoo vertrouwd! — Of is de

titel „Jaapjes Einde”.... maar een titel voor een „behoorlijk” einde aan uw boek en.... nu ja.... gij wilt niets vast beloven, maar later.... gij zijt pas twee-en-zestig.... vóór gij twee-en-zeventig wordt kan er nog véél gebeuren! Et encore! Met welke woorden, vol levenskracht, eindigde niet de droom van den gast des hoveniers! Oolijke Van Looy, heb ik uw toeleg doorzien en.... moeten wij den moed maar niet verliezen?

Maar neen, in ernst, zóó kan men zich niet afmaken van zijn held! Stel je voor, Van Looy, dat ik zóó een roman schreef. Na allerlei tribulatiën vat de hoofdpersoon kou, of eet vijf-en-twintig onrijpe pruimen, en sterft! Wat zou de critiek (de vreeslijke!) daar wel van zeggen? (Waarachtig, 't is bijna tempteerend het eens te beproeven!) Nu ja, ten slotte vatten wij allemaal kou of eten te veel pruimen! Zelfs Don Quichotte stierf op zijn bed. Niet alle helden, en zeker geen Jaapjes, vallen in het duel of door moordenaarshanden, gelijk Hamlet en Macbeth, u welbekend. Ook Romeo's zelfmoord ware hier nauwelijks „aangebracht” geweest (een germanisme, Charivarius, betrap me!) Maar toch! Helden in boeken hebben niet het recht te leven en te sterven als gewone „stervelingen”. Zij mogen zóó maar niet doodgaan. Zij mogen vooral geen kou vatten of overreden worden. Een afgestormde schoorsteen behoort náást hen neer te ploffen.

Het komt niet te pas, Van Looy! Dat ging nog voor Eugène Sue of Alexander Dumas père! Die konden zich de luxe permitteeren, een held te laten vallen onder weg, te laten sterven aan buikloop of liefdesmart of omgestormde schoorsteenen. Zij hielden er genoeg over. Maar gij hadt er nu momenteel maar één, één kleintje, één Jaapje, een schat-van-een-jongen met zijn